

2015
Európsky
rok rozvoja

náš svet
naša dôstojnosť
naša budúcnosť

Výtvarná súťaž Európskeho roka rozvoja 2015

NÁŠ SVET, NAŠA DÔSTOJNOSŤ, NAŠA BUDÚCNOSŤ (metodický list)

Výtvarná súťaž „Náš svet, naša dôstojnosť, naša budúcnosť“ vyhlásená Platformou mimovládnych rozvojových organizácií v spolupráci s eRkom - Hnutím kresťanských spoločenstiev detí.

1. Ciele a témy

Jedným z hlavných zámerov výtvarnej súťaže „Náš svet, naša dôstojnosť, naša budúcnosť“, je vyvolať záujem žiakov základných škôl a osemročných gymnázií na Slovensku o to, čo a ako každý z nich a zároveň všetci spoločne, dokážeme zmenou svojho životného štýlu dosiahnuť v prospech férovejšieho a spravodlivejšieho sveta. Férovejšieho a spravodlivejšieho sveta pre všetkých jeho obyvateľov.

Európska únia je najväčším poskytovateľom finančných zdrojov na rozvojovú spoluprácu na svete. Práve cez rozvojovú spoluprácu sa tzv. rozvinuté štáty už viac ako 65 rokov snažia pozitívne ovplyvňovať život ľudí v tzv. rozvojových krajinách. Nie vždy sa im to darí a v súčasnosti sme stále svedkami globálne rozšírených problémov ako napríklad: klimatická zmena, neúrodnosť pôdy, znečisťovanie morí, utláčanie nespoznávaných kultúr, chudoba, humanitárne katastrofy atď.

Rozvojová spolupráca tieto globálne výzvy sama o sebe zatiaľ nedokázala vyriešiť. A pravdepodobne ani nikdy nedokáže. Netreba však zúfať. Donorské krajiny sa postupne začínajú zaoberať negatívnymi dopadmi svojich politík na tzv. rozvojové krajiny. Ide o oblasti obchodu, zmeny klímy, poľnohospodárstva, daní či migrácie. A aj obyčajný človek vie svojou troškou prispieť k spravodlivejšiemu a férovejšiemu svetu. Pýtate sa, ako? Vcelku jednoducho.

Môžeme napríklad konzumovať menej a kvalitnejšie, uprednostňovať sezónne produkty, ktoré pochádzajú od slovenských producentov. Môžeme nakupovať produkty spravodlivého obchodu (fair trade), ktoré zaistia farmárom z tzv. rozvojových krajín stálosť ich príjmov. Môžeme znížiť našu závislosť na automobilovej preprave, čím znížime emisie CO₂. Namiesto toho môžeme viac využívať mestskú hromadnú dopravu, bicykel, alebo chôdzu. Môžeme samozrejme oveľa viac.

Pre výtvarnú súťaž „Náš svet, naša dôstojnosť, naša budúcnosť“ sme pripravili tri témy, ktoré predstavujú tri globálne výzvy stojace pred nami všetkými. Práce žiakov a žiačok môžu predstavovať ich nápady a vízie na riešenia daných problémov, vízie sveta úspešne čeliaceho daným globálnym výzvam, resp. sveta, ktorý im čelí menej úspešne. V nasledujúcej časti tohto listu si preto predstavíme jednotlivé témy a načrtneme možnosti, ako ich žiakom a žiačkam základných škôl a osemročných gymnázií predstaviť.

2015
Európsky
rok rozvoja

náš svet
naša dôstojnosť
naša budúcnosť

a. Klimatická zmena

Klimatická zmena sa stala vážnym problémom, ktorá má vplyv na každého z nás, najnegatívnejší však na obyvateľov tzv. rozvojových krajín. Zmena klímy zapríčinená predovšetkým činnosťou človeka môže mať katastrofálne dôsledky na život na našej planéte v prípade, že nebudeme konať ihneď.

Dôsledky klimatickej zmeny sú možno najväčším problémom, aký musí ľudstvo vo svojej histórii riešiť. Dnes už prakticky niet pochýb o tom, že je realitou, ktorá sa netýka len budúcnosti, ale aj súčasnosti. Priemerná teplota na Zemi stúpa, zvyšuje sa početnosť a sila hurikánov, tropických búrok a cyklónov, pribúdajú záplavové obdobia, posúvajú sa klimatické pásma, ubúda výška snehovej pokrývky, veľkou rýchlosťou sa topia ľadovce a pribúdajú dlhé obdobia tepla a sucha.

Zmena klímy je zapríčinená predovšetkým ľudskou priemyselnou činnosťou (skleníkové plyny) a ničením obrovských plôch živých ekosystémov, „pľúc Zeme“. Dôsledkom toho je zohrievanie zemskej atmosféry, skleníkový efekt, ako aj zväčšovanie ozónových dier.

ČO S TÝM? Zmena návykov v doprave (obmedzenie prepravy autami, preprava bicyklom, autobusom, MHD, vlakom alebo chôdzou), čistenie lesov, vysádzanie zelene, recyklácia, zníženie priemyselnej výroby/spotreby...

b. Potravinová bezpečnosť

Čoraz viac ľudí býva a pracuje v mestách a málo tých, ktorí ostali na vidieku, sa venuje poľnohospodárstvu. Väčšina ľudí v mestách i na dedinách nakupuje potraviny v obchodoch. V nich predávajú potraviny dovezené z rôznych častí sveta. Mnohé sú spracované a dochucované.

Väčšina potravín, ktoré sú u nás v predajniach, sa dnes okrem pestovania aj balí, spracováva alebo skladuje mimo Slovenska. Spracovanie a transport k nám si vyžaduje veľké množstvo energie a zároveň vyvoláva problémy s narastajúcim objemom produkovaného odpadu.

V tzv. rozvojových krajinách zabezpečujú zdroje potravín zväčša malí farmári. Čoraz častejšie však prichádzajú o svoje polia a tým aj o živobytie. Niektoré krajiny skupujú pôdu v iných krajinách. Robia tak za účelom finančných ziskov, ako aj kvôli obave z nedostatku potravín pre svojich obyvateľov. Takto berú pôdu tamojším pestovateľom a zavádzajú veľkoplošné pestovanie. O svoje pozemky potom prichádzajú najchudobnejší obyvatelia a často sa dostávajú do zložitých životných situácií.

Kým si my pochutnávame na čokoláde, v ktorej môže byť aj cukor z cukrovej trstiny, Cheng Sopheap a jeho deti pracujú na trstinovej plantáži v Kambodži. Thajská spoločnosť, ktorá v Kambodži skupuje pôdu, Chenga obrala o jeho ryžové polia. Musel sa s rodinou presťahovať do inej dediny. Deti prestali chodiť do školy, pretože je od ich domu vzdialená viac ako päť kilometrov a aj preto, lebo musia pracovať, aby mohla rodina prežiť.

ČO S TÝM? Nakupovať lokálne potraviny napríklad na trhoch. Nakupovať menej potravín, resp. len toľko, koľko reálne potrebujeme, jesť menej mäsa, pestovať si vlastné potraviny, či podporovať lokálnych poľnohospodárov a skracovať tak dĺžku reťazca od výrobcu k spotrebiteľovi, ochraňovať populácie včiel, nakupovať fair trade potraviny, navštevovať lokálne mestské záhrady, ktoré učia ľudí

2015
Európsky
rok rozvoja

náš svet
naša dôstojnosť
naša budúcnosť

(hlavne deti) pestovať zeleninu na veľmi netradičných miestach. Rastliny/potraviny dokážu rásť všade, to len my ich všade nepestujeme.

c. Dôstojná práca

V dôsledku náročných konzumných návykov ľudí v tzv. rozvinutom svete, mnohí výrobcovia šatstva, automobilov, elektroniky či hračiek presúvajú svoje výrobné haly do krajín s lacnejšou pracovnou silou. Tá sa nachádza primárne v takzvaných rozvojových krajinách.

Zákony v tzv. rozvojových krajinách žiaľ v mnohých prípadoch nie sú prispôbené v prospech pracovníkov vo fabrikách. Práve naopak, podporujú skôr majiteľov a prevádzkovateľov týchto fabriek. Tí túto situáciu využívajú a pracovníkov vo fabrikách nechávajú pracovať v nedôstojných podmienkach. V manufaktúrach pracujú pridlho, mnohokrát prinajlepšom za minimálnu mzdu, bez zabezpečenia zdravotných a bezpečnostných opatrení.

Produkty vyrobené v takýchto podmienkach sa vo veľkom dostávajú aj na predajné pulty slovenských obchodov. Cena týchto produktov v našich obchodoch je mnohonásobne vyššia, ako boli reálne náklady na ich výrobu. Za nízkymi výrobnými nákladmi stojí hlavne využívanie lacnej pracovnej sily a nezabezpečovanie dôstojných pracovných podmienok vo výrobných halách.

ČO S TÝM? Nakupovať produkty, o ktorých vieme, že ich pôvod je etický, kupovať lokálne výrobky, o ktorých výrobnom procese sa môžeme dozvedieť viac, nakupovať menej, nakupovať oblečenie v second handoch, nakupovať fair trade produkty (aj mimo potravín – napr. fair phone), tlačiť na jednotlivé produktové značky so žiadosťami o zmenu tejto situácie.

2. Cieľová skupina

Do súťaže sa môžu zapojiť žiaci a žiačky základných škôl a osemročných gymnázií v dvoch kategóriách:
Kategória I: žiaci a žiačky 1. - 4. ročníka základných škôl.
Kategória II: žiaci a žiačky 5. - 8. ročníka základných škôl a primy - tercie osemročných gymnázií.

3. Typy prác

Škola vyberie z prác svojich žiakov/žiačok do národného kola 3 najlepšie umelecké diela vytvorené k trom uvedeným témam v oboch kategóriách (spolu teda najviac 6) a ich originály doručí spolu s vyplnenou prihláškou na adresu: Platforma MVRO, Miletičova 7, 821 08 Bratislava. Výtvarné práce môžu byť vyhotovené ľubovoľnou výtvarnou technikou a vo formátoch A4, A3 alebo A2. Výtvarné práce musia byť doručené nezrolované, nepaspartované a neskladané.

4. Ceny

Autori/autorky troch výherných prác budú pozvaní/é na slávnostné odovzdávanie ocenení, ktoré sa uskutoční v Bratislave 14. októbra 2015 na podujatí Rozvojový deň 2015. Ocenenia budú tvoriť diplomy a vecné ceny, ktoré autorom/autorkám víťazných výherných prác odovzdajú ambasádori Európskeho roka rozvoja 2015 Adela Banášová, Marián Čaučík, Michal Hvorecký.

2015
Európsky
rok rozvoja

náš svet
naša dôstojnosť
naša budúcnosť

5. Ako sa prihlásiť do súťaže?

Škola sa do súťaže prihlasuje zaslaním najlepších výtvarných prác (viď bod 3) a spolu s vyplnenou prihláškou na adresu Platformy mimovládnych rozvojových organizácií. Z dôvodu identifikácie jednotlivých prác budú hodnotené len tie, ktoré budú podpísané autorom/autorkou na zadnej strane. Prihláška je dostupná k stiahnutiu na webstránke Európskeho roka rozvoja: err2015.zifer.sk. Na práce vašich žiakov a žiačok sa tešíme do 30. júna 2015 na poštovej adrese:

Platforma MVRO
Miletičova 7
821 08 Bratislava

Na obálku uveďte „**Výtvarná súťaž**“.

6. Ďalšie odporúčania

Plagát súťaže môžete vyvesiť na viditeľných miestach v škole. Pokúste sa na vybraných hodinách diskutovať so žiakmi a žiačkami na témy súťaže, ktorými je snaha o férovejší a spravodlivejší svet v rámci klimatických zmien, potravinovej bezpečnosti a dôstojnej práce. Pred samotnou tvorivou prácou detí, odporúčame danej téme venovať minimálne jednu vyučovaciu hodinu. Podrobnejšie vysvetlenie jednotlivých tém nájdete aj v časopise Rebrík vo vydaniach marec, apríl, máj 2015 a na webstránke Európskeho roka rozvoja 2015: <http://err2015.zifer.sk>.

Vzhľadom na obmedzený počet súťažných prác z jednej školy odporúčame uskutočniť triedne a školské kolá, ktorých víťazné práce následne postúpia do národnej súťaže. Takým spôsobom sa aj v rámci školy otvorí širšia diskusia o klimatických zmenách, potravinovej bezpečnosti a dôstojnej práci, ako i možnostiach, ktoré máme my všetci na vytváranie spravodlivejšieho a férovejšieho sveta pre všetkých.

7. Užitočné informácie

Viac podrobnejších informácií o témach súťaže, ako aj námety na aktivity v triedach nájdete na <http://err2015.zifer.sk>.

Prípadné otázky radi zodpovieme na e-mailovej adrese: jakub.zaludko@mvro.sk alebo info@mvro.sk, alebo na telefónnom čísle: 0908 652 251.